

kézzel aknáta ki; egy mozaik az egész, melynek némely darabjai drágakövek, de akad köztük elkoptatott járdakő is. A mű kiállítása egyszerű, de izléses. — Ellenbogen Adolf „Legujabb körtánca“, (ára 60 kr.). Meglehetősen ismert s épen nem legujabb népdalokból és csárdásokból álló mixtum compositum, melynek még ruhája is kopott, lévén az a 60-as évek boldog emlékeztető körtáncainak figuráiba burkolva. — Kende Pál „Hogyha nekem olyan rózsám volna“ cz. csárdása (60 kr.); pár csinos nótát tartalmaz, nagyon primitív átírásban. „Angot-induló“ ifj. Fahrbach Fülöpötől (ára 60 kr.), e hamar közkedvességre, sőt már-már fatalis népszerűsége vergődött francia dalmű két legismertebb dallamából: a veszekedési kettősből és az összeesküvők karából van összetákolva. A ki még meg nem unta ezeket, annak ajánlhatjuk Fahrbach indulóját, mely nem egyszer hangzott már végig fővárosunk utcáin. Tánccs-zene híjjában — talán ez is az idők jele — reveriekkal (ábránd) találkozunk, s Tábornok és Parschnál megjelent az ábrándok legábrándosbjainak egyike: „La voix du ciel“ („Az ég szava“) Neldy-től. Ki ezt az émelegős, üres zenét, e muzsikára tett frázisokat kedveli, 80 krért megveheti e faj egyik legremekebb példányát. Kevésbé ábrándos, de nem sokkal tartalmasabb Ludwig W. katonazenekarnagy „Am Nordpol“ cz. indulója (60 kr.), noha sikerült czimlapjáért, — mely a magyar-osztrák északsarki expedíció tagjait tünteti föl jéghegyek közepette, mint az új föld elfoglalóit — elnézők lehetünk gyenge tartalma iránt.

Az „Apolló“ cz. zeneműfolyóirat 21 — 22. száma megjelent változatos tartalommal. Deslibes „Petaud király udvara“ cz. dalművéből vett egyveleg után „Három hallgató magyar“ következik Csermák Antaltól, mely úgy, a hogy azt Wachtel Aurel ur zongorára tette, még tán Bach Sebestyént is megrémítette; az öreg Csermák „cseh muzsikuskunk“, pedig ha így travestálva hallaná nótáit, bizony nyál szörnyet halna. E füzetből említést érdemel Feigler Gézának egy magyar dala énekre zongorakísérettel, melyben mély érzés ügyes hangszereléssel párosul. Az „Apolló“-nál úgy a kiállítására fordított csin és gond, mint a tartalom tekintetében utóbbi időben örvendős haladást találunk, így pl. a 15. 16. kettős szám nem egy külföldi zenemű-folyóirattal kiállhatná a versenyt s méltán megérdemli közönségünk pártfogását.

Közintézetek, egyletek.

— A magyar tud. akadémia hétfőn összes ülést tartott, mely alkalommal dr. Galgóczy Károly olvasott föl emlékbeszédet Vallas Antal akadémiai kultag fölött. Vallas Antal hazánkfia 1809 május 18-án született Pesten. 1824-ben a kegyes szerzetbe lépett, melynek köréből azonban három év múlva kivált, s a pesti egyetemen bölcsészettudorrrá lön. 1848-ban az egyetem rendes mennyiség-tanárává neveztetett ki, de ez állása az ideiglenes kormány által megszüntetett, 1851-ben kiköltözött Amerikába, hol csakhamar jelentékeny állásra küzdötte föl magát. Áttérve az evangélikus vallásra, az új-orleansi ágostai német hitközség papjává s az ottani akadémia titkárává lön. Meghalt 1869-ben ugyanott. Vallas Antal Magyarországon kiváló érdemeket szerzett magának azért, hogy a szám- és erőműtan meghonosításában tehetséges uttörő gyanánt szerepelt. Amerikai irodalmi munkásságát, sajnos, nem ismerjük. — Ezután folyó ügyek kerültek szőnyegre. Fogarasi János az első osztály részéről fölkérte, hogy nézzen át a helyes magyarság szempontjából egy a vasuti hivatalnokok számára készített szakművet, melyet a közlekedési miniszterium küldött be az akadémiahoz. P. Szathmáry Károlynak szíves készséggel megadatott az engedély, hogy a „történelem tanításáról“ szóló értekezését személyesen mutathassa be. Végre a III. osztály bejelenté, hogy a mennyiség-tani s természettudományi állandó bizottság elnökének dr. Haynald Lajos, alelnökének pedig dr. Nendtvich Károly lönnek megválasztva.

— A földrajzi társulat mult csütörtöki ülésén Szabó József olvasott föl szerbiai utja tapasztalatairól, említést téve Kállay belgrádi főkonzul monographiai gyűjteményéről

is, mely nemsokára a nemzeti muzeumnak fog átadatni. Utána Déchy Mór olvasta föl jelentését a magas Tátrába tett f. évi augusztusi kirándulásáról. Utazásának színhelye a Magyarország északi részén elnyúló Kárpátoknak azon része volt, mely a Duna, Vág és Poprád közti vizválasztékot képezi. Az első csúcs, a melyet megmászott, a gerlachfalvi volt, mely újabb mérések szerint a legmagasabb hegy Magyarországon, magasabb a lomniczi csúcsnál is, magassága ugyanis 2654 méter. E csúcsot Blázy Ede mászta meg először 27 évvel ezelőtt. A Viszokára, mely csúcs a negyedik rangot foglalja el a Kárpátok hegyei között, Déchy 3 utitárs kíséretében mászott föl. A hegy fölötté meredek, s a lebecsátkozás roppant nehézségekkel járt. — A két fölolvasást díszes közönség s főleg sok hölgy hallgatta.

Egyház és iskola.

— A tanügyre Budapest évenként rendkívül sokat áldoz, a mi kitűnik azon érdekes adatból, hogy a főváros 1875-diki költségvetésében az oktatási költségek egy millió 220,342 frtra vannak téve. Ezzel szemben a tandíjak, állami segélyek, az iskolaépítési alap stb. összesen 553,200 frtnyi bevételt mutatnak. Új iskolák építése vagy befejezése Budapest fővárosa 1875-ben nem kevesebb mint 505,000 frtot fog fordítani. Mindez élénken bizonyítja, mily hatalmasan s imponálón halad Magyarország fővárosa a művelődés útján.

— Adomány iskolai célra. Gróf Pálffy János a somorjai polgári iskola építéséhez 8000 forinttal járult, a miért a város hatósága nevében Tomány Ferencz polgármester hirlapilag mond köszönetet a nemes adományozónak.

— Királyi adományozás. Ő felsége a pécsi ág. hitv. egyházközség részére, templomépítési célra, magánpénztárából 500 forintnyi segélyt engedélyezett.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

— Balaton-Füreden vízvezeték építenek. E napokban már megérkezik oda a mérnök, ki a terv elkészítésével van megbízva s tervét még a tél folytán bevégi. Az intézet egy amerikai fecskendőt is szerzett be, mely óránként 500 akó vizet fog az alsó sétányon szétlocsolni. A vízvezeteki hálózat a felső sétányon s az utcákon húzódik végig.

— Az ó-budai hajógyár, mely jobb időkben annyi munkának nyújtott foglalkozást s így kenyeret, kevés kivétellel elbocsátá munkásait, miután a gyárban csak a legszükségesebb javításokat eszközlik a legközelebbi időnyre. Ez is sajnos jele sulyos viszonyainknak.

— Zöld rózsá. B. Nyáry Sándor szenvedélyes virágtermelő az ugynevezett zöld rózsá (Rosa viridiflora) elterjesztésén fáradozik. A zöld rózsá a Rosa indica korosszüleménye, nem szépsége, de ritkasága miatt bir becsessel. Itt-ott eddig is voltak már hazánkban e ritka virágból példányok. Így a hodolói tenyészházban, mely akkor a Manassiak birtoka volt s most János toszkánai főhercegé, már a hatvanas években lehetett látni zöld rózsát; továbbá a temesvári gyárvaros egy műkertészetében is.

Mi ujság?

— Mai számunkkal veszik olvasóink a „Vasárnapi Ujság“ 1874. évi folyamának tartalomjegyzékét. Ugyancsak mai számunkhoz van mellékelve a Toldy István által szerkesztett s a Franklin-társulat kiadásában megjelenő „Nemzeti Hirlap“ czimű új napilap első mutatvány száma.

— A királyi várkert alatt tervezett építkezések január elején meg fognak kezdeni Ybl építészünk azon tervrajza szerint, mely legjobban megnyerte ő felsége tetszését. Ybl a napokban terjesztette elő e nagy műgonddal kidolgozott tervrajzot egy bizottságnak, melyben herceg Hohenlohe főudvarmester, báró Podmaniczky Frigyes a közmunkatanács alelnöke, gróf Andrásy Gyula külügyér s még többen vettek részt. Az építkezéseknek 3 év alatt kell elkészülnie.

— A műcsarnok építésére királyné ő felsége, ki a hazai művelődés érdekeit oly nemes anyagi pártfogásban részesíti, közelebb 1000 forintot utalványozott.

— A királyi párnak szánt újévi üdvözlőket decz. 30-án este 8 és 10 óra közt fogják a budapesti kir. várpalotában átvenni és pedig a király nevében Hohenlohe-Schillingsfürst Konstantin herceg, tábornok és cs. kir. első főudvarmester; a királyasszony nevében pedig Majláth Györgyné ő felsége palotahölgye, mint helyettes főudvarmesternő.

— Mária Valéria főhercegnő közelebb Szabó Samu győri lakatos-mestertől egy mesterileg készített kis takaréktűzhelyet kapott ajándékba. A királyné elfogadta kis leánya számára a felajánlott játékszert, mely bizonyosága Szabó ügyességének, kinek ilyféle nagyobb gyártmányai egyébiránt már a természettudósok győri nagygyűlése alkalmával rendezett kiállításon is igen kitűntek.

— Az egyetemi olvasóköri vasárnap délelőtt megjelent Trefort közoktatásügyi miniszter, s megelégedéssel szolt a kör törekvése és berendezéséről.

— Kolozsvárt a Jókai-pár f. hó 16-án faklyás-zenében részesült, melyet az egyetemi ifjuság rendezett több ezer ember részvétele mellett. Jókaiék szállása előtt a kolozsvári dalkör versenyt énekelt, Békésy Károly pedig hangulatteljes alkalmi beszédet tartott. Jókai meleg beszédben köszönte meg a szívélyes fogadtatást, melyben nevével együtt Kolozsvárt részesült.

— Öváry Lipót hazánkfia, ki már régen nagy buzgalommal buvárolja az olaszországi levéltárakat, e napokban a magyar kormánytól megbízást kapott, hogy tanulmányozza az olaszországi, kiválóbb levéltárak berendezését s tapasztalatainak eredményét közölje a kormánynyal, mely azokat az állami levéltár rendezésénél szándékozik értékesíteni.

— Sajtópör. A „Magyar Állam“ s a „Magyar Politika“ között folyó tollharcz, mely eddigelé mindkét részről nagy következetességgel vivatott, a sajtóbírósa előtt fog bevégeződni. Az előbbi lap szerkesztője közelebb kijelenté közlőnye hasábjain, hogy megindítá a sajtópört a „M. P.“ szerkesztője, Kecskeméthy Aurél ellen.

— Czimbalom-hangversenyt szándékozik adni a népkonyhák javára Bertók Sándor ismert cimbalmosunk, mely alkalommal először fogja bemutatni Schunda hangszerkészítőnk új találmányu pedal-cimbalját.

— Szarvasvadászat, mely rókavadászaton végződik, nem tartozik a gyakoribb vadászelmények közé. Mindazáltal ez történt a főuri vadásztársaság egyik közelebbi vadászatán. A palotai kerteknél elbocsátott szarvast hosszabb ideig üzte a társaság, midőn észrevette, hogy a kopók nem a szarvast követik többé, hanem egy rókát, mely rendkívül gyorsan futott Csömör felé, s onnét egészen Gödöllő közelébe. A vadászok árkon és bokron, hegyen és völgyön át üzték a ravasz állatot, melynek mindazáltal sikerült megmenekülnie. Az erős lovaglásban a királyon és királynén kívül gróf Andrásy Gyula, báró Simonyi Lajos, Eszterházy Lajos herceg, Auersperg Anna hercegnő s még többen vettek részt szenvedélyes rókavadászatunk körül.

— Hőzivatáros zord idő állott be kedden, úgy hogy Budapest és Bécs között lényeges háborítást szenvedett a vasuti forgalom. A pályát hótörzések lepték el, s a bécsi postavonat nem hatolhatott elő tovább, mint Pozsonyig, hol megrekedt.

— A néptanítók helyzetének nyomorára élénk világot vet egy közelebb Ó-Bessenyön történt esemény. Az ottani előjáróság ugyanis már hónapok óta nem adja ki tanítóinak a fizetést, úgyhogy a tanítók egyike, V. L. kellő ruházat hiányában nem hagyhatja el szobáját sem. Az iskolaszék erre a községéhez idóztette a tanítót, ki azonban a főntebbik ok miatt nem jelenhetett meg ott. Most tehát a szegény embert két hajdú által lökették mezitláb és egy ingben az utcára az iskolaszék tagjai, így hurcoltatva őt mint közönséges gonosztevőt a községéhez.

— Egy élelmes iparlovag Borsodmegye falvaiban II. Rákóczi Ferencz koponyáit mutogatja a hiszékeny népnek. A „koponya“ szó nem tollhibából került többes számba, miután a mutogató tényleg egy gyermek s egy férfikoponya birtokában van. Az előbbiről azt állítja, hogy az Rákóczi feje volt gyermekkorá-